

DOI: <https://doi.org/10.32070/ec.v1i45.76>**Юрій Костишин**

аспірант,

Державний університет «Житомирська політехніка»

Україна, Житомир

yura_19-95@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-2881-0817

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. На підставі аналізу наукових досліджень попередників у статті визначено чотири превалюючих концептуальні підходи до розкриття сутності категорії «митний контроль» (функціональний, процесний, методологічний та фінансовий), що дозволило зробити висновок про комплексний характер останнього. Виокремлено такі особливості митного контролю:

1) митний контроль - складова частина фінансового контролю, оскільки його метою є оцінка фінансових потоків, обумовлених переміщенням товарів та інших об'єктів за кордон;

2) митний контроль є складовою частиною державного контролю, що обумовлено наявністю владних повноважень у його суб'єктів та процедурно-процесуальної форми реалізації митного контролю;

3) застережно-забороняючий характер митного контролю;

4) особливості здійснення форм митного контролю (можуть здійснюватись виключно у зонах митного контролю, поза межами відповідних митних зон);

5) особливості принципів реалізації митного контролю, обумовлені його специфікою;

6) специфіка контрольованих об'єктів (валютні цінності, супроводжуваний та несупроводжуваний багаж, транспортні засоби, вантажі або вантажні відправлення, товари, що містять об'єкти інтелектуальної власності, міжнародні поштові відправлення та ін.);

7) специфічність способів та прийомів митного контролю (перевірка документів, поточний митний аудит, постаудит, усне опитування, огляд митних об'єктів та ін.);

8) профілактичний характер, оскільки цільова спрямованість митного контролю - на попередження порушень митних правил та контрабанди.

Запропоноване уточнене трактування цієї категорії як особливого виду державного фінансового контролю, що здійснюється у зонах митного контролю уповноваженими суб'єктами під час переміщення товарів та інших предметів через кордон країни визначеними законодавством методами, спрямований на дотримання підконтрольними суб'єктами митного законодавства.

Ключові слова: митний контроль, митне оформлення, митні операції, держава, митне регулювання

Формул: 0, рис.: 2, табл.: 0, бібл.: 27

JEL Classification: E62, H10, H32, O23

Yuri Kostyshyn

PhD student,
Zhytomyr Polytechnic State University
Ukraine, Zhytomyr
yura_19-95@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-2881-0817

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF CUSTOMS CONTROL RESEARCH

Abstract. Based on the analysis of predecessors' research, the article identifies four prevailing conceptual approaches to the disclosure of the essence of the category "customs control" (functional, procedural, methodological and financial), which allowed to conclude the complex nature of the latter. The following features of customs control are highlighted: 1) customs control is an integral part of financial control, since its purpose is to assess financial flows caused by the movement of goods and other objects abroad 2) customs control is an integral part of state control, which is due to the presence of authority in its subjects and the procedural and procedural form of implementation of customs control; 3) the preliminary-prohibiting nature of customs control; 4) features of the implementation of forms of customs control (can be carried out exclusively in areas of customs control, outside the relevant customs zones) 5) features of the principles of implementation of customs control, due to its specifics; 6) the specifics of controlled objects (currency values, accompanied and unaccompanied baggage, vehicles, goods or freight, goods containing intellectual property, international mail, etc.) 7) the specificity of methods and techniques of customs control (verification of documents, current customs audit, audits, oral questioning, inspection of customs facilities, etc.) 8) preventive, since the target orientation of customs control is to prevent customs violations regulations and smuggling. The proposed clarified interpretation of this category as a special type of state financial control, carried out in the zones of customs control by authorized entities when moving goods and other items across the country's border by methods established by law, is aimed at observance of customs legislation by controlled entities.

Keywords: customs control, customs clearance, customs operations, state, customs regulation

Formulas: 0, fig.: 2, table: 0, bibl.: 27

JEL Classification: E62, H10, H32, O23

Вступ. Розвиток експортно-імпортних операцій, активізація міжнародного співробітництва та посилення інтеграційних процесів у світі обумовлює посилення як внутрішньої, так і зовнішньої конкуренції, що актуалізує питання необхідності забезпечення належного рівня фінансової безпеки держави та її складових. Вплив глобалізації на економіку країни має позитивні та негативні наслідки. Однією із потенційних загроз фінансовій безпеці виступає збільшення обсягів контрабандних товарів, що перетинають кордон України, порушення митних правил, фіскальна нерегульованість. Важливим інструментом протидії впливу наведених зовнішніх чинників є митний контроль.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Питання митного контролю досить широко досліджувалось у працях вчених: Єсіна С. [Єсин 2006], Гречкіної

О. [Гречкина 2010], Ларіонової Н. [Ларионова 2012], Халіпова С. [Халипов 2001]. Митний контроль в контексті забезпечення фінансової безпеки держави також знайшов висвітлення у наукових працях закордонних вчених: Абдула, Юсуфова, Мохамеда [Abdul, Yusoff, Mohamed 2019], Алдена [Alden 2017], Апаза [Apaza 2012], Фенга [Feng, Li, McVay, Skaife 2015], Янсена [Jansen, Merkle, Daun, Flor, Grabowski, Klein 2016] Ванга [Wang, Hulstijn, Tan 2016] тощо. Щодо факторів, які можуть спричинити корупцію в уряді країні та роль контролю в цьому; Салімоненка Е., Фролової В., Степанова Е., Стрельнікова А. [Salimonenko, Frolova, Stepanov, Strelnikov 2019] щодо розробки заходів, спрямованих на удосконалення митного контролю в державі; Немірової Г., Новікова С. [Nemirova, Novikov 2019] щодо формування організаційно-економічного механізму митного контролю в системі економічної безпеки держави; Регмі Р., Тімалсіної А. [Regmi, Timalcina 2018] щодо управління ризиками на митниці за допомогою методу «нейронних мереж».

Однак залишається значна кількість невирішених проблем, що потребують подальшого вивчення та опрацювання. Зокрема, визначення умов, що сприяють порушенню митної безпеки держави, попередження їх виникнення; виявлення взаємозв'язку між митною та фінансовою безпекою; визначення місця митного контролю у системі фінансової безпеки тощо. Наявність невирішених питань щодо організації та процедури здійснення митного контролю можна пов'язати із суперечливістю теоретичних підходів до трактування сутності, меж та особливостей митного контролю, що обумовлює значущість теми статті та визначає її цільову спрямованість.

Метою статті є оцінка існуючих наукових підходів до трактування категорії «митний контроль» та її уточнення на підставі сформованих специфічних ознак.

Результати дослідження. Значна кількість досліджень присвячена з'ясуванню природи митного контролю та уточненню його змісту. Неоднозначність у тлумаченні митного контролю пов'язана з різноспрямованістю трактування контролю як економічної категорії, що досліджують в межах багатьох наук. Зокрема, з позиції менеджменту контроль визначають як важливу завершальну функцію управління, що дозволяє порівняти отримані результати із запланованими та запропонувати реалізацію коригувальних управлінських дій, а також як завершальний етап процесу управління. Фінансові науки трактування контролю пов'язують із виконанням фінансами контрольної функції, яка тісно пов'язана з іншими – акумулюючою та розподільною. В такому контексті мова йде про фінансовий контроль, що супроводжує весь процес руху грошових коштів та здійснюється у вартісному виразі. В обліковій літературі контроль ототожнюють із контрольною функцією бухгалтера як основного суб'єкта реалізації облікових функцій. Первинною функцією бухгалтерського обліку є інформаційна, призначення якої – формування облікової інформації про фінансово-господарський стан суб'єкта господарювання та його фінансові результати. Доповненням до останньої функції є контрольна, яка полягає у здійсненні фінансового контролю за наявністю, зберіганням та ефективним використанням ресурсів підприємства та дотриманням діючого законодавства.

В юриспруденції контроль пов'язують із дотриманням принципу законності при здійсненні господарської діяльності підприємством. В більшості наукових джерел прибічники такого підходу ідентифікують його як юридичний або правовий [Горшенев 1987]. На противагу такому підходу визначимо, що в сучасному розумінні при здійсненні контролю підприємство повинно дотримуватись також принципів ефективності, економічності, незалежності контрольної діяльності,

тому трактування природи контролю виключно з правових позицій є обмеженим. Контроль можна досліджувати як кібернетичну категорію, ототожнюючи його із зворотнім інформаційним зв'язком, що дозволяє оцінити результати діяльності підприємства та надати управлінському персоналу інформацію про стан виконання поставлених перед виконавцями завдань. Різностямованість позицій щодо ідентифікації контролю пов'язана із міждисциплінарним характером останнього, що вимагає окреслення його основних ознак, сприяючи визначенню його місця у системі функціональних прикладних наук. До таких ознак можна віднести:

1) суб'єктно-об'єктний характер, оскільки контроль завжди досліджують в межах певної системи управління, елементами якої є суб'єкт та об'єкт;

2) постійність, динамічність, систематичність, своєчасність, цілеспрямованість здійснення;

3) у механізм контролю вбудовані заходи примусу, притягнення винних до відповідальності за виявлені порушення, що ідентифікується як результат контролю;

4) інформаційний характер контролю, що обумовлено наявністю зворотнього зв'язку у контрольній системі;

5) наявність тісної взаємодії контролю з функціями планування, обліку, аналізу та організації;

6) дотримання принципу законності, що обумовлено функціонуванням суб'єкта господарювання у нормативно-правовому середовищі;

7) превентивний характер контролю, обумовлений його орієнтацією на попередження порушень у майбутньому.

Крім визначених характерних для контролю ознак, державному фінансовому контролю як різновиду контролю додатково притаманні такі особливості:

1) державний фінансовий контроль завжди оснований на нормах чинного законодавства;

2) він реалізується в межах правовідносин, які мають владний характер;

3) межі функціонування державного фінансового контролю мають «надвідомчий характер» і можуть розповсюджуватись на всі ланки фінансової системи держави;

4) видова різноманітність державного фінансового контролю (включає валютний, бюджетний, податковий, митний, банківський контроль тощо).

Митний контроль виступає складовою підсистемою державного фінансового контролю. Слід зазначити, в економічній літературі позиції щодо змістовної наповненості категорії «митний контроль» є неусталеними. Зокрема, його трактують як: митне оформлення; вид фінансового контролю; окремі функції митної політики чи регулювання; методи нетарифного регулювання різновид фінансового контролю тощо. Поширеною є позиція щодо дослідження сутності митного контролю через функції митної політики. Зокрема, такого підходу дотримуються П. В. Пашко [Пашко 2009], Халіпов С. В. [Халіпов 2001]. Виділяючи у складі функцій митної політики контрольню-організаційну, автори наголошують на важливості її реалізації шляхом здійснення митного контролю (тобто, перевірки законності переміщення товарів та інших об'єктів через митний кордон, а також видачі дозвольних документів). Аналогічно у трактуванні Кляна Ф. митний контроль ототожнюється із функцією діяльності митних органів. Автор акцентує увагу на наявності специфічних ознак, форм та режимів його проведення, що в подальшому надасть можливість

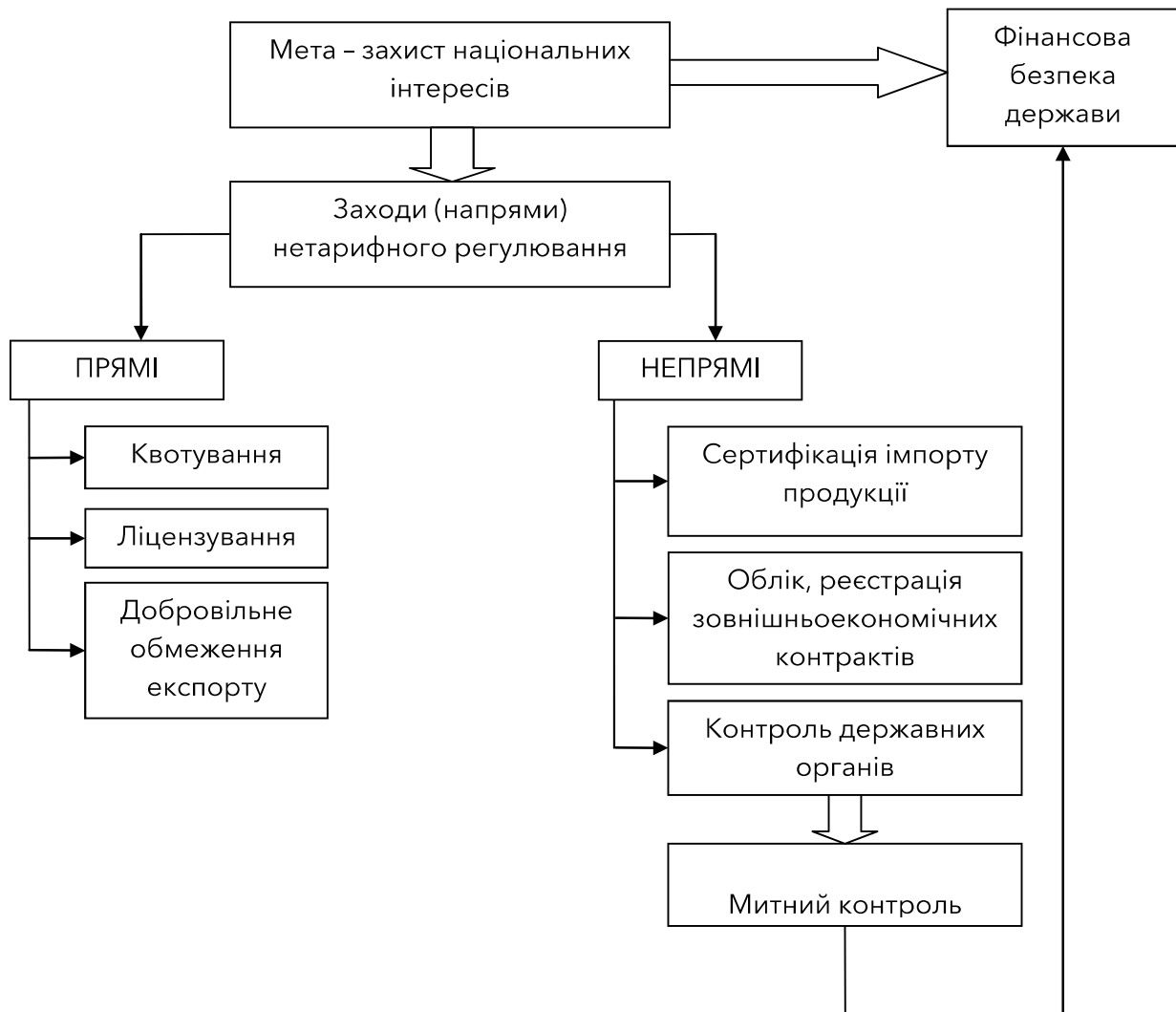
виокремити його характерні риси та визначити місце у системі видів державного фінансового контролю [Клян 2011]. Наведений підхід визначимо як функціональний.

Достатньо розповсюдженим є науковий підхід щодо ототожнення митного контролю з митними операціями та митними процедурами. Митні операції досліджують як дії, пов'язані з проведенням митного контролю щодо правомірності переміщення транспортних засобів і товарів через митний кордон держави, їх митного оформлення, а також стягнення митних платежів [Соловков 1999]. Відповідно митні процедури – це регламентований порядок та організація переміщення товарів та інших предметів через митні кордони, оподаткування митом, оформлення, здійснення митного контролю й інших заходів з реалізації митної політики [Соловков 1999]. Критичний аналіз наведених визначень дозволяє дійти висновку, що перше поняття є більш широким за своїм змістом, ніж друге. Однак митний контроль є обов'язковою складовою і митних операцій, і митних процедур. Виходячи з наведених трактувань митного контролю, слід визначити, що його в більшому ступені досліджують з організаційного боку та ототожнюють із сукупністю заходів або дій митних органів щодо реалізації ними контрольної функції [Гребельник 2003; Бережнюк 2019; Голомовзий 2004]. Можна зробити висновок про взаємозв'язок розкриття природи митного контролю у зв'язку із суб'єктами його здійснення. Наведений науковий підхід можна визначити як процесний, пов'язаний з конкретними етапами митного оформлення об'єктів митного контролю.

Митний контроль також можна досліджувати в контексті методів митного регулювання. Як справедливо зазначено в дисертаційній роботі [Бережнюк 2019], митне регулювання можна досліджувати з двох позицій, що відрізняють його від інших видів державного фінансового регулювання: по-перше, воно є напрямом загальної економічної політики держави; а, по-друге, важливим об'єктом регулювання існуючих міжнародних організацій. Відповідно до Кіотської конвенції до складу митного регулювання, поряд із митною справою, включається і митний контроль. Така позиція підкріплюється і нормативно-правовими актами України, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність держави. Зокрема, Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначає митне регулювання «як регулювання питань, пов'язаних із встановленням мит та інших податків, що справляються при переміщенні товарів через митний кордон України, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України».

Основні методи митного регулювання традиційно поділяють на організаційно-адміністративні, правові та економічні. Відповідно митний контроль можна досліджувати в межах кожної з наведених груп. У складі організаційно-адміністративних методів акцент зроблено на владному характері контролю, що передбачає визначення дозвільного порядку або прямої заборони чи обмежень щодо реалізації митних відносин. Економічні методи митного регулювання базуються на застосуванні економічних інструментів митної політики (зокрема, податки, митні збори, митний тариф). Інструментами економічних методів також можна вважати економічні стимули, наприклад: цінове та податкове регулювання, дотації, субсидії, податкові пільги тощо. Повноцінне впровадження економічних методів сприятиме посиленню впливу держави на суб'єкти господарювання (за умови одночасного дотримання їх інтересів та інтересів держави). У складі таких методів виділяють тарифні, використання яких сприятиме регулюванню товарообігу

з іноземними державами та збільшенню надходжень до бюджету від проведення зовнішньоекономічних операцій. Митний контроль у складі такої групи методів виступає у формі фіскального та валютного контролю. В працях Каленського М., Пашка П. В. митний контроль досліджено як один з основних напрямів нетарифного регулювання [Каленський, Пашко 2002]. Метою таких заходів науковці вбачають захист національних інтересів, що є одним із завдань фінансової безпеки держави (рис. 1).

Рисунок 1 - Митний контроль як напрям нетарифного державного регулювання

Джерело: власна розробка

Акцентуючи увагу на методологічній складовій контролю, група науковців на чолі з Соловковим Ю. [Соловков 1999] визначає сутність митного контролю через перелік способів та прийомів його здійснення, спрямованих на конкретні об'єкти митного контролю. Незважаючи на цінність проведених авторами досліджень, в жодному з джерел не розглянуто митний контроль як вид фінансового, зосередившись виключно на експортному, ветеринарному та інших видах виключно державного контролю. В цілому науковий підхід до митного контролю, орієнтований на дослідження методів митного регулювання, можна визначити як методологічний, орієнтований на їх використання відповідно до сформованих державою напрямів.

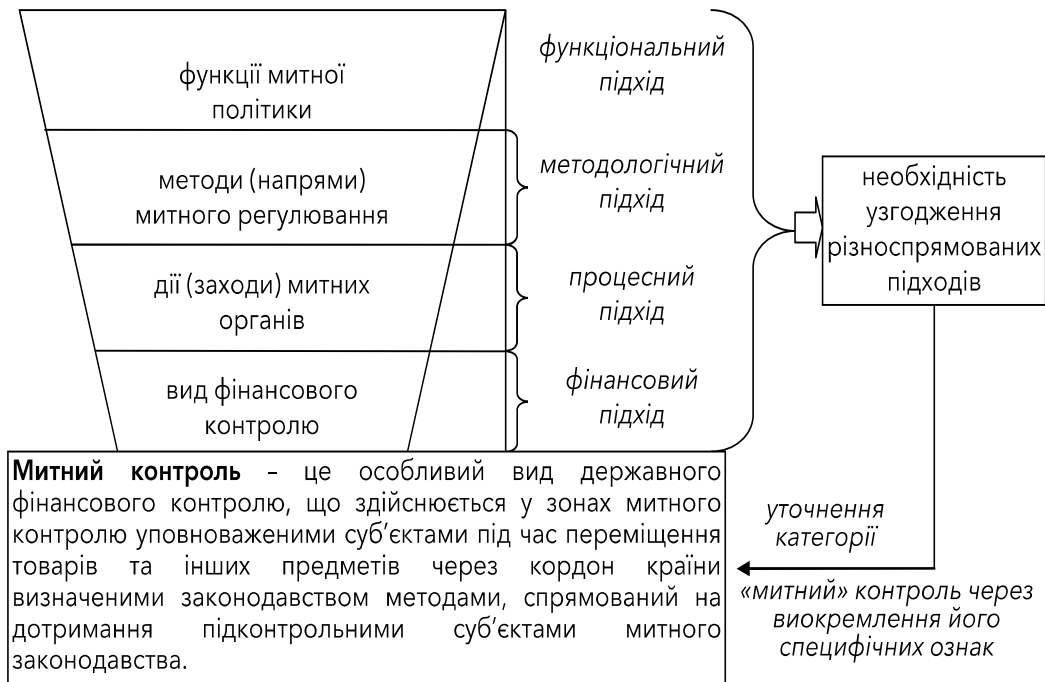
На відміну від позицій попередників, митний контроль пов'язує із рухом фінансових потоків та розкриває як вид фінансового контролю М. Білуха та Т. Микитенко: «... це один з видів фінансового контролю суб'єктів господарювання, які ввозять, вивозять, здійснюють транзит, передають, зберігають і використовують товари, що переміщуються між митними територіями» [Білуха, Микитенко 2013]. У такому трактуванні авторами розкриваються особливості митного контролю та окреслюється коло суб'єктів, за діяльністю яких здійснюється митний контроль. Водночас таке тлумачення потребує уточнення, оскільки, крім митного контролю, товари, що переміщуються через кордон, підлягають санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному, радіологічному, а також державному контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження тощо. Це вимагає видової ідентифікації характерних особливостей митного контролю у складі фінансового. За змістом митний контроль в контексті дослідження його фінансової сторони включає в себе валютний та фіскальний контроль. Це підтверджується тим фактом, що в ряді наукових джерел митний контроль трактують як «митний валютний контроль», підкреслюючи специфічність його об'єктного складу (об'єктом митного контролю поряд з товарами, транспортними засобами та цінними паперами виступає валюта). Водночас фіскальний характер митного контролю обумовлений тим, що він реалізується податковими органами під час стягнення митних платежів, до яких згідно Податкового Кодексу відносять «...податки, що справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи» [Податковий кодекс України]. Це доводить, що митний контроль, будучи видом фінансового контролю, включає фіскальний (податковий) та валютний. Такий підхід до митного контролю визначимо як фінансовий.

В багатьох наукових працях митний контроль досліджують в контексті його ототожнення з процесом митного оформлення товарів та інших об'єктів. Водночас Верховний Суд України надав роз'яснення, що це дві взаємопов'язані, але різні правові категорії. Згідно з Митним Кодексом (ст. 321) товари та транспортні засоби перебувають під митним контролем згідно із заявленим митним режимом з його початку і до закінчення. Існують випадки-виключення, що митний контроль за часом співпадає із заявленими митним режимом. Початок митного контролю пов'язують з моментом подання митної декларації, кінець – з моментом отримання від митного органу дозволу на перетин кордону. Це означає, що тривалість митного оформлення та тривалість митного контролю як окремих процесів може не співпадати. Оскільки якщо митне оформлення товару вже завершено (на внутрішньому митному посту), митними органами продовжується митний контроль шляхом проведення контрольних-перевірочних заходів, які тривають до моменту фактичного перетинання кордону суб'єктом митного контролю. Митне оформлення та митний контроль відрізняються за правовим та економічним змістом. Це два взаємопов'язані, але не тотожні процеси, яким властиві свої характерні риси.

Оцінка еволюції трактування митного контролю у нормативно-правових актах періоду становлення української державності (з 1991 року) дозволяє зробити висновок, що, незважаючи на чисельні зміни законодавства з питань митного контролю, його трактування майже не змінювалось. Митний контроль визначали як сукупність заходів, здійснюваних уповноваженими органами, спрямованих

на дотримання підконтрольними суб'єктами митного законодавства. Варіанти різночитань нормативно-правових актів стосувались виключно деталізацією підконтрольних суб'єктів (в деяких актах уточнювався такий їх перелік: державні органи, підприємства та їх службові особи, фізичні особи). Тобто, в цілому підхід, використаних у законодавстві, логічно можна віднести до процесного. Діючий Митний Кодекс до попередніх визначень митного контролю додав також необхідність дотримання не лише державної митної справи, але і міжнародних договорів України, що вважаємо слушним доповненням.

Згідно з Кіотською конвенцією митний контроль - заходи, які використовують митниці для забезпечення виконання митного законодавства. У вітчизняному правовому полі митний контроль диференційований від митного оформлення об'єктів (процесний аспект) та справляння податків та зборів (фіскальний аспект), що не дозволяє досліджувати митний контроль комплексно, у взаємозв'язку його складових. Таким чином, можна виділити чотири основних наукових підходи до трактування митного контролю: функціональний, процесний, методологічний та фінансовий, які в сукупності досліджують його з різних аспектів, але по суті є взаємодоповнюючими (рис. 2).

Рисунок 2 - Ідентифікація категорії «митний контроль» через призму існуючих наукових підходів

Джерело: складено автором

Це вимагає комплексного дослідження митного контролю та уточнення категорії «митний контроль» через виділення його специфічних ознак. Зокрема, до них належать такі ознаки:

1) митний контроль - складова частина фінансового контролю. Це впливає із вартісного характеру останнього, оскільки метою митного контролю є оцінка фінансових потоків, обумовлених переміщенням товарів та інших об'єктів за кордон. Крім того, митний контроль можна вважати і складовою податкового і валютного контролю, що обумовлено специфічністю та характером його об'єктів;

2) митний контроль є складовою частиною державного контролю, що обумовлено наявністю владних повноважень у його суб'єктів та процедурно-процесуальної форми реалізації митного контролю;

3) застережно-забороняючий характер митного контролю;

4) особливості здійснення форм митного контролю (можуть здійснюватись виключно у зонах митного контролю, поза межами відповідних митних зон);

5) особливості принципів реалізації митного контролю, обумовлені його специфікою;

6) специфіка контрольованих об'єктів (валютні цінності, супроводжуваний та несупроводжуваний багаж, транспортні засоби, вантажі або вантажні відправлення, товари, що містять об'єкти інтелектуальної власності, міжнародні поштові відправлення та ін.);

7) специфічність способів та прийомів митного контролю (перевірка документів, поточний митний аудит, постаудит, усне опитування, огляд митних об'єктів та ін.);

8) профілактичний характер, оскільки цільова спрямованість митного контролю – на попередження порушень митних правил та контрабанди.

Виходячи з перерахованих ознак, митний контроль є видом державного фінансового контролю, який має специфічні ознаки, обумовлені особливим характером його об'єктів, принципів, форм. Це надає можливість запропонувати таке його уточнене трактування: митний контроль – особливий вид державного фінансового контролю, що здійснюється у зонах митного контролю уповноваженими суб'єктами державних митних органів під час переміщення товарів та інших предметів (залежно від їх виду та мети переміщення) через кордон країни визначеними законодавством методами (документальна перевірка, огляд, постмитний аудит, опитування тощо) та спрямований на дотримання підконтрольними суб'єктами чинного законодавства.

Висновки. Таким чином, на підставі аналізу наукових досліджень визначено чотири превалюючих концептуальні підходи до розкриття сутності категорії «митний контроль» (функціональний, процесний, методологічний та фінансовий), що дозволило зробити висновок про комплексний характер останнього. Виокремлено особливості митного контролю та запропоноване уточнене трактування цієї категорії як особливого виду державного фінансового контролю, що здійснюється у зонах митного контролю уповноваженими суб'єктами під час переміщення товарів та інших предметів через кордон країни визначеними законодавством методами, спрямований на дотримання підконтрольними суб'єктами митного законодавства. В подальшому вважаємо за необхідне митний контроль досліджувати в контексті забезпечення економічної безпеки держави, що обумовлює необхідність формування напрямів його удосконалення.

Література

- Бережнюк, І. І. (2019). *Митне регулювання в системі економічної безпеки національної економіки*: автореф. дис. канд. ек. наук: 08.00.03 / Університет держ. фіск. служби. Ірпінь.
- Білуха, М., & Микитенко, Т. (2013). Теоретико-методичні аспекти митного контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*, 9, 16-22.
- Горшенев, В. М., & Шахов, І. Б. (1987). *Контроль как правовая форма деятельности*. М.: Юрид. лит., 176 с.

- Гребельник, О. П. (2005). *Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності*: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 696 с.
- Гречкина, О. В. (2010). В опросы таможенного контроля в свете реализации новой концепции. *Ученые записки Казанского государственного университета*, 152(4), 90-95.
- Додаток II до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Загальний додаток): приєднання від 05.10.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_007 (дата звернення: 23.10.2019).
- Есин, С. О. (2006). *Государственный финансовый контроль в Республике Беларусь (теоретические аспекты)*: монографія. МСН: Акад. упр. при Президенте Респ. Беларусь, 171 с.
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
- Клян, Ф. Г. (2011). *Міжнародно-правове регулювання переміщення товарів через митний кордон*: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.11 / Укр. Державний університет фінансів і міжнародної торгівлі. К., 17 с.
- Ларионова, Н. (2012). *Исследование совершенствования таможенного контроля товаров и транспортных средств. Вопросы управления*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/issledovaniyesovershenstvovaniya-tamozhennogo-kontrolya-tovarov-i-transportnyh-sredstv>.
- Митна справа. (1999). *Словник-довідник / кер. авт. кол. Ю. П. Соловков*. Дніпропетровськ : АМСУ, с. 15.
- Митне регулювання. (2004). Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», В. М. Голомовзий та ін., 240 с.
- Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-17 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 20.10.2019).
- Митний контроль та митне оформлення (2002). / Каленський М.М. та ін. К: Т-во «Знання», КОО. 284 с.
- Новосад, І. (2015). Митна безпека як важлива складова економічної безпеки держави. *Світ фінансів*, 2, 145-153.
- Пашко, П. В. (2009). Функції митної політики. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*, 1, 16-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2009_1_5
- Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.10.2019).
- Халипов, С.В. (2001). *Таможенное право (Таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности)*. М.: Зерцало-М, 272 с.
- Abdul, S. L. M. M. S., Yusoff, H., & Mohamed, N. (2019). Factors that might lead to corruption: a case study on Malaysian government agency. *International Journal of Financial Research*, 10(3), 216-229. <https://doi.org/10.5430/ijfr.v10n3p216>
- Alden, E. (2017). Is Border Enforcement Effective? What We Know and What it Means. *Journal on Migration and Human Security*, 5(2), 481-490. <https://doi.org/10.1177/233150241700500213>
- Apaza, C. (2012). Public Management Challenges Ensuring Accountability and Controlling Corruption, The Public Purpose. *Public Administration Journal*, 4(5), 45-59. <https://doi.org/10.1017/S1049096512000303>

- Feng, M., Li, C., McVay, S., & Skaife, H. (2015). Does ineffective internal control over financial reporting affect a firms operations? Evidence from firms inventory management. *The Accounting Review*, 48(4), 190-209. <https://doi.org/10.2308/accr-50909>
- Jansen, W, Merkle, M, Daun, A, Flor, M, Grabowski, N. T., & Klein, G. (2016). The Quantity and Quality of Illegally Imported Products of Animal Origin in Personal Consignments into the European Union Seized at Two German Airports between 2010 And 2014. *PLoS ONE*, 11(2), e0150023. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0150023>
- Nemirova, G., & Novikov, S. (2019). Organizational and economic mechanism for customs control after the release of goods administration in the economic security system. Proceedings of the 33rd *International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2019: Education Excellence and Innovation Management through Vision*, 4149-4160
- Regmi, R. H., & Timalisina, A. K. (2018). Risk Management in customs using Deep Neural Network. *Proceedings on 2018 IEEE 3rd International Conference on Computing, Communication and Security*, December 2018, 133-137
- Salimonenko, E. N., Frolova, V. A., Stepanov, E. A., & Strelnikov, A. A. (2019). Development of activities aimed at improvement of customs control of wood products export under the commodity item no. 4403 of the EAEU FEACN. *International Journal of Civil Engineering and Technology*, 10(2), 1967-1978
- Wang, Y., Hulstijn, J., & Tan, Y.-H. (2016). Data quality assurance in international supply chains: an application of the value cycle approach to customs reporting. *International Journal of Advanced Logistics*, 5(2), 76-85. <https://doi.org/10.1080/2287108X.2016.1178501>

References

- Abdul, S. L. M. M. S., Yusoff, H., & Mohamed, N. (2019). Factors that might lead to corruption: a case study on Malaysian government agency. *International Journal of Financial Research*, 10(3), 216-229. <https://doi.org/10.5430/ijfr.v10n3p216>
- Alden, E. (2017). Is Border Enforcement Effective? What We Know and What it Means. *Journal on Migration and Human Security*, 5(2), 481-490. <https://doi.org/10.1177/233150241700500213>
- Apaza, C. (2012). Public Management Challenges Ensuring Accountability and Controlling Corruption, The Public Purpose. *Public Administration Journal*, 4(5), 45-59. <https://doi.org/10.1017/S1049096512000303>
- Berezhniuk, I. (2019). *Mytne rehulivannia v systemi ekonomichnoi bezpeky natsional'noi ekonomiky: avtoref. dys.kand. ek. nauk: 08.00.03 / Universytet derzh. fisk. sluzhby. Irpin.*
- Bilukha, M., & Mykytenko, T. (2013). Teoretyko-metodychni aspekty mytnoho kontroliu / **Bukhhalterskyj oblik i audyt**. 9, 16-22.
- Dodatok II do Protokolu pro vnesennia zmin do Mizhnarodnoi konvetsii pro sproschennia ta harmonizatsiiu mytnykh protsedur (Zahalnyj dodatok): pryednannia vid 05.10.2006.* Retrieved 25.10.2019 from https://zakon.rada.gov.ua/lavs/shov/976_007
- Esyn, S. (2006). *Hosudarstvennyj fynansovyj kontrol v Respublyke Belarus' (teoretycheskye aspekty): monohrafiia.* MSN: Akad. upr. pry Prezydente Resp. Belarus'.
- Feng, M., Li, C., McVay, S., & Skaife, H. (2015). Does ineffective internal control over financial reporting affect a firm`s operations? Evidence from firm`s inventory management. *The Accounting Review*, 48(4), 190-209. <https://doi.org/10.2308/accr-50909>
- Horshenev, V., & Shakhov, Y. (1987). *Kontrol' kak pravovaia forma deiatel'nosti.* M.: Yuryd. lyt.
- Hrebelynyk, O. (2005). *Mytne rehulivannia zovnishn'oekonomichnoi diialnosti: pidruchnyk.* K.: Tsentr navchalnoi literatury.

- Hrechkyina, O. (2010). Voprosy tamozhennoho kontroliia v svete realizatsyy novoy kontseptsyy. *Uchenye zapysky Kazanskoho hosudarstvennogo unyversyteta*, 152(4).
- Jansen, W, Merkle, M, Daun, A, Flor, M, Grabowski, N. T., & Klein, G. (2016). The Quantity and Quality of Illegally Imported Products of Animal Origin in Personal Consignments into the European Union Seized at Two German Airports between 2010 And 2014. *PLoS ONE*, 11(2), e0150023. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0150023>
- Khalypov, S. (2001). *Tamozhennoe pravo (Tamozhennoe rehulyrovanye vneshneekonomycheskoj deiatelnosti)*. M.: Zertsalo-M.
- Klian, F. (2011). *Mizhnarodno-pravove rehuliuivannia peremischennia tovariv cherez mytnyj kordon: avtoref. dys. kand. iuryd. nauk: 12.00.11. Ukr. Derzhavnyj universytet finansiv i mizhnarodnoi torhivli*. K.
- Laryonova, N. (2012). *Yssledovanye sovershenstvovaniia tamozhennoho kontroliia tovarov y transportnykh sredstv. Voprosy upravleniia*. Retrieved 25.10.2019 from <https://tsyberleninka.ru/artitsle/v/issledovaniesovershenstvovaniia-tamozhennogo-kontroliia-tovarov-i-transportnyh-sredstv>
- Mytna sprava: slovnyk-dovidnyk* (1999). avt. kol. Yu. P. Solovkov. Dnipropetrovs'k: AMSU.
- Mytne rehuliuivannia* (2004). V. M. Holomovzhyi ta in. L'viv: Vyd-vo Nats. un-tu «L'vivs'ka politekhnika».
- Mytnyj kodeks Ukrainy vid 13 bereznia 2012 roku № 4495-17* / Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved 20.10.2019 from <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/4495-17>
- Mytnyj kontrol ta mytne oformlennia* (2002). Kalenskyj M.M. ta in. K: T-vo «Znannia», KOO.
- Nemirova, G., & Novikov, S. (2019). Organizational and economic mechanism for customs control after the release of goods administration in the economic security system. *Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2019: Education Excellence and Innovation Management through Vision*, 4149-4160
- Novosad, I. (2015). Mytna bezpeka iak vazhlyva skladova ekonomichnoi bezpeky derzhavy / *Svit finansiv*, 2, 145-153.
- Pashko, P. (2009). Funktsii mytnoi polityky / *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika*. 1, 16-22. Retrieved 25.10.2019 from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2009_1_5
- Podatkovyj kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI (zi zminamy i dopovnenniamy)*. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved 25.10.2019 from: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/2755-17>
- Regmi, R. H., & Timalsina, A. K. (2018). Risk Management in customs using Deep Neural Network. *Proceedings on 2018 IEEE 3rd International Conference on Computing, Communication and Security*, December 2018, 133-137
- Salimonenko, E. N., Frolova, V. A., Stepanov, E. A., & Strelnikov, A. A. (2019). Development of activities aimed at improvement of customs control of wood products export under the commodity item no. 4403 of the EAEU FEACN. *International Journal of Civil Engineering and Technology*, 10(2), 1967-1978
- Wang, Y., Hulstijn, J., & Tan, Y.-H. (2016). Data quality assurance in international supply chains: an application of the value cycle approach to customs reporting. *International Journal of Advanced Logistics*, 5(2), 76-85. <https://doi.org/10.1080/2287108X.2016.1178501>
- Zakon Ukrainy «Pro zovnishnioekonomichnu diialnist'»*. Retrieved 25.10.2019 from: <https://zakon.rada.gov.ua/lavs/show/959-12>

Received: 30.10.2019

Accepted: 12.12.2019

Published: 31.01.2020